© 2026 International Conference on Multidisciplinary Sciences and Innovations . All Rights Reserved.

# BEPUSHTLIGI BO‘LGAN AYOLLARDA OVULYATSIYA DAVRIDAGI ENDOMETRIY QALINLIGINING ULTRATOVUSH BAHOSI

**Mirzajonova Yo.N.**
Farg‘ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti, Farg‘ona, O‘zbekiston

**Dolzarbligi.** Endometriy qalinligini ultratovush orqali o‘lchash bepushtligi bo‘lgan ayollarni tekshirishda qo‘llaniladigan miqdoriy ko‘rsatkichlardan biridir. Uni baholashda hayz sikli davri va o‘lchash sharoitlarini hisobga olish zarur. Guruhlar o‘rtasidagi farqni aniqlash endometriy holatini keyingi kompleks o‘rganish uchun asos bo‘lishi mumkin. Endometriyni ultratovush orqali tavsiflashda standart atamalar muhim [1]. Reproduktiv natijalar bilan bog‘liqlik turli davolash sharoitlarida o‘rganilgan; bunday natijalarni boshqa klinik vaziyatlarga bevosita ko‘chirish mumkin emas [2–4].

**Tadqiqot maqsadi.** Ovulyatsiya davrida asosiy va nazorat guruhlarida endometriy qalinligini taqqoslash hamda guruhlararo farq miqdorini aniqlash.

**Tadqiqot materiallari va usullari.** Tadqiqot Respublika ixtisoslashtirilgan ona va bola salomatligi ilmiy-amaliy tibbiyot markazi Farg‘ona filiali ginekologiya bo‘limida bajarilgan ish materiallari asosida tayyorlandi. Tahlilga asosiy guruhdagi 43 ta va nazorat guruhidagi 24 ta ultratovush o‘lchovi kiritildi. Ko‘rsatkichlar ovulyatsiya davrida millimetrda qayd etilgan. Har bir qiymat alohida kuzatuv sifatida tahlil qilindi. O‘rtacha qiymat va standart og‘ish (M±SD), mediana hamda kvartillar hisoblandi. Guruhlar Uelch va Mann–Uitni mezonlari yordamida taqqoslandi; statistik ahamiyatlilik darajasi $p<0,05$ deb qabul qilindi.

**Tadqiqot natijalari.** Asosiy guruhda endometriy qalinligi 4,95±2,20 mm, nazorat guruhida 8,92±0,28 mm ni tashkil etdi. Mediana mos ravishda 4,0 [3,0; 6,0] va 9,0 [9,0; 9,0] mm bo‘ldi. Eng kichik va eng katta qiymatlar asosiy guruhda 2–12 mm, nazorat guruhida 8–9 mm oralig‘ida qayd etildi. Nazorat guruhidagi 22 ta kuzatuvda endometriy qalinligi 9 mm, 2 tasida 8 mm bo‘lgan. O‘rtacha farq, asosiy guruhdan nazorat guruhi qiymati ayirilganda, −3,96 mm ni tashkil etdi (95% ishonch oralig‘i −4,65 dan −3,28 mm gacha). Uelch mezoni bo‘yicha $t=-11,62$; $p<0,001$. Mann–Uitni mezonida ham guruhlararo farq statistik ahamiyatli bo‘ldi ($U=63,0$; $p<0,001$). Asosiy guruhda ayrim yuqori qiymatlarning mavjudligi kuzatuvlarning bir xil emasligini ko‘rsatdi.

**Xulosa.** Asosiy guruhda ovulyatsiya davridagi endometriy qalinligi nazorat guruhiga nisbatan kichik bo‘lgan. Ushbu natija tekshirilgan guruhlar o‘rtasidagi miqdoriy farqni tavsiflaydi. Faqat endometriy qalinligiga asoslanib bepushtlik sababini, retseptivlik buzilishini yoki homiladorlik ehtimolini aniqlash mumkin emas. Natijalarni klinik va boshqa tekshiruv ko‘rsatkichlari bilan birgalikda baholash talab etiladi.

**Foydalanilgan adabiyotlar**

1. Leone F.P.G., Timmerman D., Bourne T., et al. Terms, definitions and measurements to describe the sonographic features of the endometrium and intrauterine lesions: a consensus opinion from the International Endometrial Tumor Analysis (IETA) group. Ultrasound Obstet Gynecol. 2010;35(1):103–112. doi:10.1002/uog.7487.

2. Kasius A., Smit J.G., Torrance H.L., et al. Endometrial thickness and pregnancy rates after IVF: a systematic review and meta-analysis. Hum Reprod Update. 2014;20(4):530–541. doi:10.1093/humupd/dmu011.

3. Weiss N.S., van Vliet M.N., Limpens J., et al. Endometrial thickness in women undergoing IUI with ovarian stimulation. How thick is too thin? A systematic review and meta-analysis. Hum Reprod. 2017;32(5):1009–1018. doi:10.1093/humrep/dex035.

© 2026 International Conference on Multidisciplinary Sciences and Innovations . All Rights Reserved.

4. Pérez-Milán F., Caballero-Campo M., Carrera-Roig M., et al. Impact of endometrial thickness on reproductive outcome in fresh and frozen-thawed embryo transfer: systematic review and meta-analysis. Ultrasound Obstet Gynecol. 2025;66(3):271–281. doi:10.1002/uog.29270.